

Naš rod — razredno čtivo

Z novim šolskim letom se bo po naših šolah začela nova akcija za nabiranje naročnikov »Našega roda«, ki bo stopil že v 7. leto svojega izhajanja. Da se je »Naš rod« res priljubil deci in odraslim, nam priča velikanska vsakoletna njegova naklada, ki klub gospodarski depresij ne opada. So šole, kjer uporabljajo skoraj izključno »Naš rod« kot razredno čtivo. Služi nam izborni s svojimi potopisi, sestavki iz zgodovine, prirodnanstva itd., da nam poglobi v popestri šolsko delo, poleg tega pa more učencem služiti kot vir za marsikatero samostojno pridobitev novih v smislu načel strnjenega pouka. — Po večletni uporabi »Našega roda« kot razrednega čtiva pa moram ugotoviti, da je za nižjo stopnjo narodne šole žal skoraj neuporabljiv. V narodni šoli imamo opravka z deco od 6. do 14. oz. 15. leta. Mladinska psihologija nam razdeli literarno dozorevanje mladine v tej dobi v te faze: Od 4. do 10. življ. leta v pravljično dobo, ki se deli v ono do 7. življ. leta, kjer otroka zanima prava pravljica po vsebinini obliki in ono do 10. življ. leta, kjer pride v poštov konkretna zgodovinska snov iz domačije v pravljični obliki, od 10. do 12. življ. leta v takoj zvanou Robinzonovo dobo, kjer so učenci navdušeni za različna junastva, dogodke, pustolovščine, od 12. do 14. življ. leta v takozv. baladno dobo — od 13. življ. leta dalje imenovan predpubertetno dobo, kjer teži zanimanje za iznajdbami, raziskovanji, za razvojno kulturno zgodovinski sličicami, pozneje pa se nastaja ob dnevnih, spominskih knjigah, tovarištu itd., od 14. do 15. življ. leta v lirsko ali ro-

mantično dobo, kjer prevladuje kritično dojemanje. Teh faz literarnega dozorevanja mladine ne more prezeti ne učitelj, ko pri šolskemu delu izbira iz čitanke, »Našega roda« in drugega čtiva sestavke za deco na določeni razvojni stopnji, ne urednik ali kdo drugi. Vsem tem razvojniam fazam pač »Naš rod« ne more zadostiti, vendar se mi zdi, da se je s svojo vsebino pomaknil previsoko t. j. na duš, dozorelost otrok v najvišjih razredih višje narodne šole, meščanskih šolah in nižjih razredih srednjih šol. Ker imajo meščanske šole svoj primerno urejevan list in ker iz umljivih razlogov dijaki iz nižjih razredov srednjih šol ne posegajo mnogo po »Našem rodu«, se bo moral »Naš rod« odločiti ali za učence celotne narodne šole, ali pa za one iz meščanskih in nižjih razredov srednjih šol. Za drugo se bi v glavnem odločil, če bi ostal tak, kakršen je. V narodnih šolah bo pač glede na večletno preizkušnjo njegove uporabnosti in spriči vsebine večine sestavkov ter pesmi dolej nujno moral pasti število njegovih naročnikov. Še nekaj želj. Rubriki »Mladina piše« naj še odkaže več prostora, istotako mesečnim novicam, ki so vredne, da se zabeležijo. Od prve številke do naslednjih ali celo do zadnje se naj razteza le glavna povest ostali sestavki naj se zaključijo v isti številki. — »Naš rod«, ki vselej po možnosti upošteva želje in nasvetne onih, ki ga uporablja, je vreden, da se ga ob novem šolskem letu toplo priporoča, tako da se bo število njegovih naročnikov na naših šolah zopet povzpelo na dostenjno višino.

Tone Ferline.

Splošne vesti

OB ZAKLJUČKU RISARSKEGA TECAJA.

Zaključek II. delnega risarskega tecaja za učitelje obrtnih nadaljevalnih šol je bil 24. avgusta. Tečaj je pričel 1. julija in se je vršil na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Vodil ga je g. inspektor Presl. Predavalni so gg. inž. Premel — strojlesovje, inž. Skočir — elektrotehnik, inž. Štrin — kovaštvo in kleparstvo, strok. učitelj Kanfl — krojaštvo, strok. učitelj Steiman — čevljarstvo. Teorija se je obravnavala prav malo, ampak so gg. predavatelji obračali večjo pažnjo na risanje same, tako, da smo posebno kar zadeva oblačilnih strok pridobili res mnogo.

Udeležencev je bilo letos komaj 17, čemur pa se ni nikakor čuditi, če pomislimo, da mora učitelj žrtvovati vse počitnice in oditi izmučen od šolskega dela takoj v tečaj. Marsikdo tudi ni prišel, ker mu tečaj pač več ni potreben, saj so zasedli mnogo mest na strokovnih obrtnih nadaljevalnih šolah srednješolski profesorji, katerim pač ni potreba obiskovati posebnih strokovnih tečajev za poučevanje na obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šolah. V mnogih primerih tudi ne dajo občine obrtnim nadaljevalnim šolam zadostnih potrebnih denarnih podpor, potrebnih za njihov obstojo.

Vsekakor bi se morala dosledno izvajati že večkrat poudarjena zahteva, da naj poučuje na teh šolah prvenstveno strokovno izobraženo osnovnošolsko učiteljstvo, da bo ostalo obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo na tej višini, na katero jo je dvignilo baš učiteljstvo.

V tečaju samem sta predavala z metodičnega stališča posebno dobro gg. Štrin in Klanfl, katerih smo se oprijeli tudi z vso ljubeznijo, saj sta nam znala snov res podajati. Prav posebno skrbem nam je bil tudi naš razrednik g. dr. Klinec.

Vsi, ki smo tečaj dovršili in poučujemo na obrtnih šolah, bomo pričeli novo šolsko leto v zavesti, da nam bo sedaj bolj kot prej mogoče res uspešen pouk v dobro našega obrtniškega in trgovskega naraščaja. S. Lj.

»NARODNA PROSVETA« O GLAVNI SKUPŠČINI V SARAJEVU

»Narodna prosveta« prinaša o Glavni skupščini med drugim tudi sledeče misli:

Lahko se reče, da je letošnja Glavna učiteljska skupščina po intenzivnosti dela, kakor tudi po značaju problemov o katerih je razpravljala in tudi po načinu, kako je bila vodenja — prekosila vse dosedanje učiteljske skupščine v pozitivnem smislu besede.

Mi smo predvsem dolžni izraziti priznanje in spoštovanje našim tovarišem in tovarišicam iz Sarajeva na čelu s predsednikom sekcijske tov. Stevom Bilčarjem. Vsi oni so naredili vse, kar je bilo v njihovi moči, da nam pripravijo prijetno bivanje v Sarajevu, a na drugi strani, da se nam olajša resno in težko delo.

Poset naoddnejših gostov: odpolana Nj. Vel. kralja, gospoda bana drinske banovine, zastopnika g. ministra prosvete, zastopnikov vojaških oblasti in mnogih drugih je dokaz splošne pažnje in simpatije napram jugoslov. učiteljstvu.

Pravo delo je začelo že 21. VIII. ob 8. uri dopoldne. Članji glavnega odbora so skupno z ekspertri pretresali vse idejne in tehnična vprašanja, ki so bila v zvezi s skupščinskim delom. To delo je trajalo do 5. ure popoldne, ko se je pričel dogovor z delegati. Na to tri dni neprekinitvenega skupščinskega dela — vzporedno z delom v raznih odborih — in sintezi: resoluciji — vse to je dalo popolno sliko vseh prosvetno šolskih in socialnih problemov, ki interesirajo naše učiteljstvo.

mogli vselej najti miselnega stika z njegovimi izvajanjem, če, da so preabstraktna in pretežka. Mislim pa, da bi preveliko poljudenje take snovi, ki jo je predavatelj itak mnogokrat podkrepil s primeri iz življenja, odločilo znanstveno vrednoto in bi postalo vse preveč primitivno in propustno. Svoja izvajanja je ponazoroval tudi s tabelami, ki že samo govore o predavateljevi izredni vzgledni delavnosti in globoki resnosti v njegovem pedagoškem ustvarjanju.

G. Salih Ljubunčić iz Zagreba nam je, žal, le v prekratko odmerjenih urah, podal kritičen pretres jugoslovanskega, po osvobojenu izselga slovstva, tako, da je bil to le pretres na debelo. Kljub temu pa je v teh urah znaš s tako brezkompromisno prepričevalnostjo trgti v poslušalcih še zadnje ostanke pripadnosti k Herbartovemu sistemu, »ki je tako sistematičen, da funkcijoma kakor ura, zaokrožen in no velikem iskanju pridobljen, čuvan tako uporno in trdno, da je še danes mnogo učiteljev in profesorjev učiteljskih šol, ki nanj prisegajo«. Živo je znal opisati vso neživljenjskost tega sistema in naivnost njegovih pripadnikov pri načinu današnje dobe. Njegova izvajanja so bila najbolj prepričevalna propaganda za novo šolo in strjeni pouk, kakor je znal prepričevati najgloblje od predavateljev le še Ernest Vranc. Kar začetkom pa je povedal resnico, ki nas mora iztrezni: da »medu nam postoji velika neobvezitvenost; in da slovenska pedagoška knjiga je v upadanju«. Poudarjal je, da reakcijonar »s kome čovjek ne može raditi« in entuziasti »površni ljudi, koji smetajo propagandi nove šole«, največ škodijo naši pedagoški znanosti in njenemu napredku, dočim je konsermativne »uvijek spremne za kompromise«. Krasno je orisal našega Bežeka »kot nas je sve zadužio svojim radom, čiji elan i zrelo gledanje zaslubi svetovano naše poštovanje«, katerega velika zasluga je v tem, ker je prvi podvomil v Herbartovo metafiziko, ker je sam

Odbor učiteljskega udruženja, ki je letos, od kar je na celu udruženja uporno insistiral na rešitvi pravnih in materialnih vprašanj, je pokazal zavidanja vreden uspeh na ureditvi društvene administracije, a še posebej — to podprtavamo — da je v kulturnem pogledu, v družbi s svojimi sodelavci — uredniki listov in revij — več nego se je v tem pogledu od uedinjenja do sedaj naredilo. Izdelava projekta učnega načrta in programa, objava reforme učiteljske izobrazbe v tujih državah, načrt o polaganjih praktičnega učiteljskega izpita itd. — ta in slična dela so dala centralnemu odboru karakter znanstvene ustanove.

Še eno stvar moramo posebej poudariti — da namreč zaradi široke tolerance ene in druge struje v savski sekciiji — spor v tej sekciiji več ne obstaja. Načel se je modus s katerim se bo moglo na časten način likvidirati odnosaje, ki so bili v škodo ne samo nasprotovci si strujama, nego celokupnemu učiteljstvu.

Sarajevska učiteljska skupščina je zapustila v našem javnem življenju globoko sled. O njej so pisali vse domači časopisi in to same dokler je skupščina trajala, marveč tudi potem, ko je že dovršila svoje delo. Prav interesante dopise prinaša o naši skupščini največji list »Politika«. — Pisec teh dopisov je popolnoma točno reproduciral ideje iznesene na Glavnem učiteljskem skupščini.

— O državnih skupščinah. »Savremeni pogledi mesečnih za književnost, znanost in umetnost« piše o sarajevski skupščini naslednje: Na učiteljskem kongresu, ki se je vršil od 21. do 24. avgusta t. l. v Sarajevu, so bile izrečene značilne izjave in sprejeti je bila resolucija, ki zasluži pozornost. V nizu mnogih zahtev, ki jih je učiteljstvo postavilo varno, vzbuja pozornost zahteva, ki se nanaša na socialno zdravstveno zaščito otroka in na pogoje njegovega svobodnega duševnega in fizičnega razvoja. Zahteva po svobodi šole, otroka in učitelja, je postavljena jasno in odločno in naravnost dominira v deklaraciji kongresa. Na nekem mestu je slednja formulacija: Nad vse in bolj od vsega zahteva jugoslovansko učiteljstvo svobodo državljanških pravic... samo svobodni in stalni učitelji morejo s svojim delom zapustiti vidne kulturne sledove za seboj. S poudarjanjem te zahteve v prvi vrsti svojih teženj, je hotelo učiteljstvo poudariti to zahtevo kot bistveni pogoj svojega dela, kot pogoj brez katerega se ne more niti pomisliti na izvedbo onih reform, ki so nujno potrebne za dvig osnovne šole. Zahteva je postavljena pravilno in more služiti učiteljstvu v čast.

— Nov referent za osnovno šolstvo. Za referenta za osnovno šolstvo v dravski banovini je imenovan v ministrstvu prosvete g. Fran Erjavčev.

— Radio - predavanja iz rokotvornega pouka za vse stopnje učencev osnov. šol načrtna učiteljska skupščina po intenzivnosti dela, kakor tudi po značaju problemov o katerih je razpravljala in tudi po načinu, kako je bila vodenja — prekosila vse dosedanje učiteljske skupščine v pozitivnem smislu besede.

— Novi slovenski dnevnik »Glas naroda«, ki ga izdaja »Narodna prosveta«, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani, je najcenejši slovenski dnevnik. Od 25. Din je značilna naročnina na samo 12. Din mesečno. Zadružna osnova daje listu dvoje pomembnih možnosti: I. nizka naročnina — ker zadružna ne išče na račun naročnikov materialnega dobička, kot druga kapitalistična časopisna podjetja. 2.

je kritiziral nedoslednost, ki se javlja v šol. zakonu, učnih načrtih nasproti ciljem, ki jih postavlja sodobna šola.

O izvajjanju strnjenega pouka se ni izrazil preveč določeno: Pri kritiki hospitacije pri g. Šol. upr. Lavriču v Št. Lovrencu na Poh. je povedal sledeče: »Tukaj smo jasno videli, da si ne moremo misliti delovnega, strnjenega pouka, ako razred še ni dosegel sposobnosti aktivnega sodelovanja. Ves pouk se opira pri takem pouku na doživljajsko predstavo. Predpričali smo se, da je prost razredni razgovor najprikladnejša oblika za strjen pouk, da pri takem pouku učenci strogo izvajajo samo-kontrolno in medsebojno kontrolo, da tak pouk upošteva veliko važnost individualiziranja, ko se učenci posredujejo po svoji nadarjenosti in si med seboj pomagajo (socialni moment). Opaziti je bilo, da vzdržje učenci kljub največji duševni razgradnosti v zornem notranju disciplino in da vlaži med učiteljem in učenci ne prijateljsko, ampak naravnost prisrčno razmerje in največja zaupljivost. Videli smo torej in se prepričali, da strjeni pouk oblikuje delovni načrt vedno na podlagi otroške pobude, nasprotno s koncentracijskim poukom, kjer učitelj delovni načrt sestavi in potem nekako učence posredno sili, da ga izvajajo. Strjeni pouk stremi za enotno strnjivo učne snovi pod koto vodilno idejo. Videli smo, da je strjeni pouk povsem fundiran, usmerjen na vrednote in je pouk vseskozi sintetičen. Namesto mehanizma vzpostavljanja in zaporejanja, kakor to dela koncentracijski pouk vskoča naš tovaris povezati raznovrstnost snovi v organsko celoto in vzpostaviti pristno harmonijo med snovijo in otrokom...« K ugovorom, da je hospitacija bila reprodukcija dnevnega prejšnjega pripravljanja je še omenil: »...Seveda bi nas še bolj zanimalo, če bi imeli priliko videti kako se vse to razvija, koliko so učenci s svoje strani prispevali k oblikovanju delovnega načrta, in na drugi strani, koliko je k oblikovanju prispeval učitelj. — To bi bilo zanimivo. — Jaz imam to

neodvisna smer — ker more vsakdo postati sodočujuč član zadruge — izdajateljice.

Naročite »Glas naroda« z dopisnico na naslov:

Uprava »Glas naroda«, Ljubljana, Nebotičnik (Tel. 38-55).

† Lesnik Mihail, ki je služboval nad 35 let v sedaj obmежni Sv. Ani v Slovenskih gorah, je umrl 5. t. m. v Studencih pri Mariboru. Pokopal so ga v soboto ob številni udeležbi, zlasti upokojenega v aktivnega učiteljstva. Zadnje besede v slovo sta mu govorila tov. Hren in pa tov. Stuhec kot njegov naslednik in kot predsednik šentlenartskega učit. društva. Mesto zahvale v slovo sta mu govorila njegova tov. Viljemina 150 Din Učit. domu v Mariboru.

— »Glas naroda«, K oglašu »Glasa naroda«, ki je bil poslan upravi »Učit. tov.« ter je pričeb med vestmi v današnji številki priponjam, da ne odklanjam oglasov ostalih dnevnih listov. Načeloma stoji JUU na stališču, da učiteljstvo v časopisu govornikoma in udeležencem je darovala njegova soproga tov. Viljemina 150 Din Učit. domu v Mariboru.

— i Napredovali so učitelji(-ce) v VII. skupino: Tomazič Zora iz Žetale; v VIII. skupino: Samsa Marija iz Izlak in Lapajne Janko iz Budincev.

— i Prevedena v IX. skupino je Osvalt-Ogrizek Matilda iz Gor. Sušice.

Učiteljski pravnik

— S šteto let za določitev položajne skupine ob sprejemu kontraktualcev v drž. službo; razsodba drž. sveta Br. 15919 z dne 24. junija 1935 se glasi:

»U II odelenju, koje sastavlja predsednik odelenja Barje dr. Josip, potpredsednik Drž. saveta, članov: Sardelič dr. Rudolf, Vildovič Antonije, Milovanovič Zarko, Čubrovč dr. Pavle, in delovodja Munk Filip, po tužbi Gl. kontrole br. 133478/34 g. od 8. marta 1935 god. protiv rešenja Ministra prosvete od 23. septembra 1934 god. O. N. br. 61818 kojim je N. N. priznato za penzijo radi odredivanja grupe u drž. službi vreme od I-IX 1910 do 3-VI 1935 god., koje je proveo kao učitelj u Italiji in vreme od 23-III 1928 do 31-III 1932 god. koje je prove